

Utvecklande av verksamheten vid Pixneklíniken i anslutning till den övergripande utvecklingen av missbrukar- och beroendevården

Välfärdsområdesstyrelse 21.10.2024 § 218

Beredare Penttinen Erkki
Hyvärinen Kosti
Mustonen Marja
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Lagstiftningen gällande missbrukar- och beroendevården ändrades i början av år 2023. Bestämmelser om missbrukar- och beroendevården finns i hälso- och sjukvårdslagen (i synnerhet i paragraf 28 och 28a) och i socialvårdslagen (i synnerhet i paragraf 22, 24, 24a). Bedömningen av behovet av missbrukarvård görs med stöd av hälso- och sjukvårdslagen när det är fråga om ett vårdbehov som avses i hälso- och sjukvårdslagen och med stöd av socialvårdslagen när det är fråga om ett stöd som tillhandahålls av socialvården.

För närvarande kan Österbottens välfärdsområde inte tillhandahålla institutionsbaserad rehabilitering för alla missbrukare på likvärdiga grunder. Svenskspråkiga klienter erbjuds denna service vid en egen enhet som är belägen i regionen. De finskspråkiga hänvisas till institutionsbaserad rehabilitering för missbrukare till olika håll i Finland och kan heller inte erbjudas rehabilitering som närservice.

Österbottens välfärdsområde köper institutionsbaserad rehabilitering för missbrukare av flera olika serviceproducenter. Den finskspråkiga befolkningens rehabilitering för missbrukare tillhandahålls helt med hjälp av köptjänster. För närvarande finns det inte en enda privat serviceproducent i Österbottens välfärdsområde. De närmaste privata enheterna som tillhandahåller institutionsbaserad rehabilitering för missbrukare och som används oftast är belägna i Etseri och Kankaanpää.

Den institutionsbaserade missbrukarvården och rehabiliteringen för missbrukare tillhandahålls för den svenskspråkiga befolkningen i egen regi i Malax på Pixneklíniken som är Finlands enda helt svenskspråkiga enhet som tillhandahåller vård och rehabilitering för missbrukare. I en del fall har man köpt rehabilitering för svenskspråkiga missbrukare från till och med Sverige.

Österbottens välfärdsområde har i sin servicestrategi och i syfte att balansera sin ekonomi fastställt att välfärdsområdet ska minska användningen av köptjänster och utveckla sin egen serviceproduktion. Nyckeltalen för den institutionsbaserade rehabiliteringen av missbrukare påvisar att serviceproduktionen vid Pixneklíniken under välfärdsområdets existens gått kraftigt på tomgång. Den genomsnittliga beläggningsgraden på den egna enheten har varit 61 %.

Österbottens välfärdsområde måste se till att den egna missbrukar- och beroendevården som tillhandahålls dygnet runt bättre motsvarar invånarnas servicebehov. Klienterna måste också få vård och service på sitt eget modersmål. I och med den nuvarande modellen – med en enspråkig enhet – kan man inte utveckla en serviceproduktion som tar alla klientgrupper i beaktande. Servicekedjorna och processerna för missbrukarvården och rehabiliteringen av missbrukare måste förenhetligas för att klienternas vård- och servicebehov ska kunna bemötas med sådana obrutna service- och vårdkedjor som hälso- och sjukvårdslagen och socialvårdslagen förutsätter. Genom att utveckla välfärdsområdets missbrukarvård kan även behandlingen av klienternas somatiska sjukdomar tillhandahållas som närservice. Såväl behovet av socialvård som servicen inom socialvården kan snabbare omsättas i praktiken om rehabiliteringen av missbrukare och övrig (social) rehabilitering tillhandahålls i det egna välfärdsområdet.

I den anslutna promemorian ges en mera detaljerad framställning av hur utvecklingsåtgärderna kunde inledas.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

Föreslår att styrelsen

- antecknar tjänsteinnehavarnas beredning till kännedom. Innan beslut tas i ärendet begär välfärdsområdet utlåtande av berörda kommuner och påverkansorgan och genomför en medborgarenkät om föreslagna förändringar. Därtill beaktas pågående samarbetsförhandlingar som avslutas 4.11.2024 och
- besluter om ärendet vid sitt möte 25.11.2024

Beslut:

Förslaget godkändes.

Paragrafen justerades omedelbart.

Distribution

Välfärdsområdesstyrelse 25.11.2024

5622/00.01.02.01/2024

Beredare

Penttinen Erkki

Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Före beslutsfattandet har utlåtanden begärts av vederbörande kommuner och påverkansorgan och dessutom har invånarna i regionen beretts möjlighet att besvara en enkät om förändringsförslagen.

Följande kommuner har tillställt ett utlåtande: Närpes, Kronoby, Nykarleby, Vasa, Korsholm, Korsnäs och Laihela.

Rådet för personer med funktionsnedsättning har behandlat ärendet vid sitt sammanträde 5.11.2024. Välfärdsområdesstyrelsens förslag till förändringar i servicenätet gällande utvecklande av verksamheten vid Pixnekliniken i anslutning till den övergripande utvecklingen av missbrukar- och beroendevården. Såväl ur den finskspråkiga som ur den svenskspråkiga befolkningens synvinkel ifrågasätter påverkansorganet att Pixnekliniken görs tvåspråkig. På svenskt håll befarar man att Pixnekliniken småningom i allt större utsträckning blir finskspråkig om den görs om till en tvåspråkig enhet. Då Pixnekliniken är den enda enhet som ger missbrukarvård på svenska i Finland, är det oerhört viktigt att den svenskspråkiga servicen kvarstår. Från finskt håll ifrågasätter man om Pixne i Malax är den rätta placeringssorten för en missbrukarenhet som ger vård på finska. Det är viktigt att den finskspråkiga befolkningen utanför den behandlande enheten kan röra sig i en finskspråkig miljö. Om Pixnekliniken görs tvåspråkig bör finskspråkiga ha möjlighet att välja vård på en finskspråkig ort om så önskas. Gruppdiskussioner bör föras och kamratstöd bör ges på klientens eget modersmål svenska eller finska. Positivt med Pixnekliniken och Malax är att man har lång erfarenhet av missbrukarvård och det finns en tolerans i det omkringliggande samhället. Vilka vårdmetoder som används vid Pixnekliniken i framtiden utgör en viktig del av det utvecklingsarbete som sker inom missbrukar- och beroendevården.

Äldrerådet godkänner utvecklingen av Pixnekliniken som en tvåspråkig enhet.

Förändringen ska säkerställa att kvalitativa tjänster säkras på patienternas eget modersmål.

Enligt en undersökning av befolkningen håller 60 procent av de tillfrågade helt eller delvis med och 18 procent håller helt eller delvis annan åsikt med om utvecklingen av Pixnekliniens verksamhet som i anslutning till den övergripande utvecklingen av missbruks- och beroendetjänster.

Kristinestad utlåtande: för närvarande kan Österbottens välfärdsområde inte tillhandahålla institutionsbaserad rehabilitering för alla missbrukare på likvärdiga grunder. Svenskspråkiga klienter erbjuds denna service vid en egen enhet som är belägen i regionen. De finskspråkiga hänvisas till institutionsbaserad rehabilitering för missbrukare till olika håll i Finland och kan heller inte erbjudas rehabilitering som närservice.

Österbottens välfärdsområde köper institutionsbaserad rehabilitering för missbrukare av flera olika serviceproducenter. Den finskspråkiga befolkningens rehabilitering för missbrukare tillhandahålls helt med hjälp av köptjänster. För närvarande finns det inte en enda privat serviceproducent i Österbottens välfärdsområde. De närmaste privata enheterna som tillhandahåller institutionsbaserad rehabilitering för missbrukare och som används oftast är belägna i Etseri och Kankaanpää.

Österbottens välfärdsområde måste se till att den egna missbrukar- och beroendevården som tillhandahålls dygnet runt bättre motsvarar invånarnas servicebehov. Klienterna måste också få vård och service på sitt eget modersmål.

I de andra inkomna utlåtandena betonas klienternas rätt att få vård och service på det egna modersmålet. För att klienternas rättigheter ska bli omsatta i praktiken är det viktigt att personalen har bra språkkunskaper. I utlåtandena betonas också att enheten är den enda serviceenheten som tillhandahåller missbrukar- och beroendevård för svenskspråkiga personer. Utvecklandet av verksamheten får inte äventyra den svenskspråkiga befolkningens möjligheter att få service på det egna modersmålet. Diskussioner som förs i samband med vården av en klient måste föras på klientens eget modersmål – som också är hans känslospråk – och även exempelvis gruppverksamhet måste tillhandahållas på klientens modersmål.

Verksamheten måste utvecklas för att nyttjandegraden ska bli bättre, exempelvis genom att gå ut med mer information om verksamheten och genom att samarbeta utifrån de rådande behoven med de tvåspråkiga välfärdsområdena och Ålands kommuner. Dessutom betonade man i utlåtandena att det är viktigt att personalen involveras i planeringen och utvecklingen av verksamheten.

I utlåtandena föreslår man också att antalet vårdplatser på enheten ska ökas för att servicen bättre ska kunna erbjudas på de båda språken. Servicen måste kunna erbjudas även i lägen när alla klientplatser är besatta (användning av extra platser). I utlåtandena framfördes även önskemål om bättre kostnadsjämförelser som grund för utvecklingsverksamheten.

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår att styrelsen

- ska godkänna förslaget om att verksamheten vid Pixnekliniken ska utvecklas i anslutning till den övergripande utvecklingen av missbrukar- och beroendevården
- ska förutsätta att man i samband med utvecklandet av verksamheten ska säkerställa att vården och servicen kan tillhandahållas för de båda språkgrupperna på det egna modersmålet för att klienternas rättigheter ska kunna tryggas
- ska förutsätta att man före beredningen av det slutgiltiga förslaget till utvecklingsåtgärder ska begära om utlåtanden av de tvåspråkiga välfärdsområdena och landskapet Åland/Ålands kommuner

Beslut:

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Distribution Kommunerna i landskapet
Tvåspråkiga välfärdsområden
Ålands kommuner